

ຜົນກະທົບຂອງອັດຕາແລກປ່ຽນ ແລະ ດັດຊະນີລາຄາຜູ້ບໍລິໂພກຕໍ່ ກັບ ປັດໄຈເສດຖະກິດມະຫາພາກ ຂອງ ສປປ ລາວ

ພາວອນ ແກ້ວດວງຄຳ*, ບຸນທະວີ ສີພັນທອງ, ຈັນສະໝອນ ແສງດາລາ

ພາກວິຊາ ເສດຖະສາດ, ຄະນະເສດຖະສາດ ແລະ ການທ່ອງທ່ຽວ, ມະຫາວິທະຍາໄລສຸພານຸວົງ ສປປ ລາວ

*ຕິດຕໍ່ພົວພັນ:

ບົດຄັດຫຍໍ້

ພາວອນ ແກ້ວດວງຄຳ, ພາກວິຊາ
ເສດຖະສາດ ຄະນະເສດຖະສາດ
ແລະ ການທ່ອງທ່ຽວ
ມະຫາວິທະຍາໄລສຸພານຸວົງ,
ໂທລະສັບ +856 2028616221,
E-mail: phavone@su.edu.la

ມູນບົດຄວາມ:

ການສົ່ງບົດ: 07 ມີນາ 2024
ການປັບປຸງ: 18 ມີນາ 2024
ການຕອບຮັບ: 27 ມີນາ 2024

ຜ່ານການສຶກສາໃນຫົວຂໍ້ ຜົນກະທົບຂອງອັດຕາແລກປ່ຽນ ແລະ ດັດຊະນີລາຄາສິນຄ້າຜູ້ບໍລິໂພກຕໍ່ກັບປັດໄຈເສດຖະກິດມະຫາພາກ ຂອງ ສປປ ລາວ. ໂດຍມີຈຸດປະສົງສຶກສາ: ຜົນກະທົບຂອງອັດຕາແລກປ່ຽນ ແລະ ດັດຊະນີລາຄາຜູ້ບໍລິໂພກຕໍ່ກັບປັດໄຈເສດຖະກິດມະຫາພາກ ຂອງ ສປປ ລາວ. ໂດຍນຳໃຊ້ຂໍ້ມູນອະນຸກົມເວລາແບບລາຍປີ ແຕ່ປີ 1991-2022. ໃນການສຶກສາຄັ້ງນີ້ ແມ່ນນຳໃຊ້ໂປຣແກຣມສຳເລັດຮູບທາງສະຖິຕິ ໃນການດຳເນີນການວິເຄາະໂດຍແບບຈຳລອງ ECM ໃນການວິເຄາະ, ປະມານຄ່າຜົນກະທົບໃນໄລຍະສັ້ນ ແລະ ໄລຍະຍາວຂອງຕົວອັດຕາແລກປ່ຽນ ແລະ ດັດຊະນີລາຄາຜູ້ບໍລິໂພກຕໍ່ກັບຕົວປ່ຽນເສດຖະກິດມະຫາພາກໄດ້ແກ່: ລວມຜະລິດຕະພັນພາຍໃນ (GDP), ການລົງທຶນໂດຍກົງຈາກຕ່າງປະເທດ (FDI) ເຊິ່ງຜົນການສຶກສາພົບວ່າ: ສະພາບການເໝາະສົມຂອງອັດຕາແລກປ່ຽນອັດຕາແລກປ່ຽນ ສະກຸນເງິນກີບຕໍ່ສະກຸນເງິນໂດລາ ໃນໄລຍະ 10 ປີຜ່ານມາ ອັດຕາແລກປ່ຽນມີການເໝາະສົມຕະຫຼອດຊ່ວງໄລຍະເວລາມີອັດຕາແລກປ່ຽນສະເລ່ຍຢູ່ທີ່ 9,197.45 ກີບ/ໂດລາ, ມູນຄ່າການປ່ຽນແປງສະເລ່ຍແຕ່ລະປີແມ່ນ 721.35 ກີບ/ໂດລາ ແລະ ມີເປີເຊັນການປ່ຽນແປງ ຢູ່ທີ່ 7.70% ແລະ ການປ່ຽນແປງດັດຊະນີລາຄາຜູ້ບໍລິໂພກຂອງ ສປປ ລາວ ປ່ຽນແປງ ເພີ່ມຂຶ້ນ ແລະ ຫຼຸດລົງໃນແຕ່ລະປີ. ໂດຍສະເລ່ຍການປ່ຽນແປງດັດຊະນີລາຄາຜູ້ບໍລິໂພກໃນແຕ່ລະປີແມ່ນ 115.22%. ຜົນກະທົບຂອງອັດຕາແລກປ່ຽນ ແລະ ດັດຊະນີລາຄາຜູ້ບໍລິໂພກຕໍ່ກັບປັດໄຈເສດຖະກິດມະຫາພາກ ຂອງ ສປປ ລາວພົບວ່າອັດຕາແລກປ່ຽນ (ExR) ແລະ ດັດຊະນີລາຄາຜູ້ບໍລິໂພກ (CPI) ສົ່ງຜົນກະທົບຕໍ່ກັບລວມຍອດຜະລິດຕະພັນພາຍໃນ (GDP) ໃນໄລຍະຍາວດ້ວຍລະດັບຄວາມເຊື່ອໝັ້ນ 95%, ສຳລັບໄລຍະສັ້ນ ແມ່ນບໍ່ສາມາດອະທິບາຍການປ່ຽນແປງຂອງ ລວມຍອດຜະລິດຕະພັນພາຍໃນ (GDP) ໃນໄລຍະສັ້ນຢ່າງມີຄວາມສຳຄັນທາງສະຖິຕິສ່ວນຄ່າສຳປະສິດຄ່າຄາດເຄື່ອນ ECM ເຫັນວ່າບັນດາຕົວປ່ຽນ ບໍ່ມີການປັບຕົວໃນໄລຍະສັ້ນ ເພື່ອເຂົ້າສູ່ຄວາມສົມດຸນໃນໄລຍະຍາວ. ສຳລັບການລົງທຶນໂດຍກົງຈາກຕ່າງປະເທດ (FDI) ເຫັນວ່າອັດຕາແລກປ່ຽນ (ExR) ບໍ່ສົ່ງຜົນກະທົບການລົງທຶນໂດຍກົງຈາກຕ່າງປະເທດ (FDI), ສ່ວນດັດຊະນີລາຄາຜູ້ບໍລິໂພກ (CPI) ແມ່ນສົ່ງຜົນກະທົບຕໍ່ກັບການລົງທຶນໂດຍກົງຈາກຕ່າງປະເທດ (FDI) ໃນທາງກົງກັນຂ້າມ ລະດັບຄວາມເຊື່ອໝັ້ນ 90% ໃນໄລຍະຍາວ. ສຳລັບໄລຍະສັ້ນ ອັດຕາແລກປ່ຽນ (ExR) ແລະ ດັດຊະນີລາຄາຜູ້ບໍລິໂພກ (CPI) ແມ່ນບໍ່ສາມາດອະທິບາຍການປ່ຽນແປງຂອງ ມູນຄ່າການລົງທຶນໂດຍກົງຈາກຕ່າງປະເທດ (FDI) ຢ່າງມີຄວາມສຳຄັນທາງສະຖິຕິ.

ຄຳສັບສຳຄັນ: ເສດຖະກິດມະຫາພາກ, ອັດຕາແລກປ່ຽນ, ດັດຊະນີລາຄາຜູ້ບໍລິໂພກ, ຜົນກະທົບ, ແບບຈຳລອງ ECM

The effect of exchange rate and consumer price index on macro-economic factors of Lao PDR

Phavone KEODOUANGKHAM*, Bounthavy SIPHANTHONG, Chansamone SENGDALA,
Department of Economics Faculty of Economics and Tourism Souphanouvong University, Lao PDR

***Correspondence:**

Phavone
KEODOUANGKHAM,
Faculty of Economics and
Tourism, Tel: +856 20
28616221,
Email: phavone@su.edu.la

ABSTRACT

Through research of the impact of exchange rates and consumer price indices on the macroeconomic factors of Lao PDR, this study aims to investigate: 1) The fluctuations in exchange rates and changes in consumer price indices within Lao PDR. 2) The effect of exchange rate and consumer price index on macro economic factors of Lao PDR. Utilizing annual data spanning from time series data, this study employs the statistic program to conduct analyses using the Error Correction Model (ECM). This methodology facilitates the estimation of both short-term and long-term effects of exchange rates and consumer price indices on macroeconomic variables, specifically Gross Domestic Product (GDP), Trade Value (VT), and Foreign Direct Investment (FDI).

The findings are as follows: Observations indicate fluctuations in the exchange rate of the Kip currency against the US dollar over the past 10 years. The exchange rate has exhibited periodic variability, averaging at 9,197.45 Kip per 1 US dollar. On an annual basis, the exchange rate experiences an average change of 721.35 Kip, reflecting a percentage change of 7.70 %. Similarly, the consumer price index within Lao PDR demonstrates annual fluctuations. On average, the consumer price index fluctuates by 115.22% each year.

Analysis reveals that both exchange rates (ExR) and consumer price indices (CPI) significantly influence Gross Domestic Product (GDP) in the long term, with a confidence level of 95%. However, in the short term, the ability to explain GDP variations lacks statistical significance. The coefficient of the expected value ECM indicates a lack of short-term adjustments for variables to reach long-term equilibrium. Regarding Foreign Direct Investment (FDI), it appears that exchange rates (ExR) do not significantly impact FDI, whereas consumer price indices (CPI) demonstrate a significant effect, with a confidence level of 90% in the long run. However, in the short term, neither exchange rates (ExR) nor consumer price indices (CPI) provide statistically significant explanations for FDI variations.

Keyword:

Macroeconomics, Exchange rate, Consumer price index, Effect, ECM model.

Article Info:

Submitted: March 07, 2024

Revised: March 18, 2024

Accepted: March 27, 2024

1. ພາກສະເໜີ

ສະພາບເສດຖະກິດຂອງ ສປປ ລາວ ໄດ້ພົບຄວາມ ທ້າທາຍຫຼາຍດ້ານໂດຍສະເພາະການພັດທະນາປະເທດຊາດ , ຮັກສາສະຖຽນລະພາບດ້ານເສດຖະກິດ ແລະ ແກ້ໄຂ ຄວາມທຸກຍາກຂອງປະຊາຊົນ. ສະພາບເສດຖະກິດໄດ້ພົບ ກັບຜົນກະທົບຈາກພາຍນອກ ແລະ ພາຍໃນເປັນຕົ້ນແມ່ນ ການຂາດດຸນງົບປະມານໃນລະດັບສູງ, ໜີ້ສິນສາທາລະນະ ເພີ່ມຂຶ້ນສູງເກືອບ 60% ຂອງ GDP ພ້ອມນີ້ປະເຊີນກັບ ອັດຕາເງິນເຟີ້ທີ່ເພີ່ມຂຶ້ນສູງຕໍ່ເນື່ອງ, ນໍາໄປສູ່ຕົວປ່ຽນ ເສດຖະກິດມະຫາພາກມີການປ່ຽນແປງສິ່ງຜົນໃຫ້ຕົ້ນທຶນ ຂອງສິນຄ້າ ແລະ ບໍລິການຕ່າງໆເພີ່ມສູງຂຶ້ນ, ດັດຊະນີລາຄາ ສິນຄ້າ ແລະ ການບໍລິການເພີ່ມຂຶ້ນຈາກປີ 2021 ແມ່ນ 120.30% ຫາ 167.54% ໃນປີ 2022 ໂດຍອີງໃສ່ 12 ໝວດສິນຄ້າທີ່ມີອັດຕາເພີ່ມສູງຂຶ້ນເຊັ່ນ: ໝວດອາຫານ ແລະ ເຄື່ອງດື່ມບໍ່ແມ່ນທາດເຫຼົ້າ, ໝວດເຫຼົ້າ ແລະ ຢາສຸບ, ໝວດ ເຄື່ອງນຸ່ງຫົ່ມ ແລະ ເກີບ, ໝວດທີ່ພັກອາໄສ, ນໍ້າປະປາ, ໄຟຟ້າ ແລະ ແກ້ສທຸງຕົ້ມ, ໝວດໄປສະນີ ແລະ ໂທລະ ຄົມມະນາຄົມ, ໝວດການບັນເທີງ ແລະ ການພັກຜ່ອນ, ໝວດການສຶກສາ, ໝວດຮ້ານອາຫານ ແລະ ໂຮງແຮມ, ໝວດ ສິນຄ້າ ແລະ ບໍລິການອື່ນໆການປ່ຽນແປງຕໍ່ປີ ຂອງອັດຕາ ເງິນເຟີ້ລວມຂອງ ສປປ ລາວ ໃນປີ 2022 ທຽບໃສ່ ປີຜ່ານມາເພີ່ມຂຶ້ນ 39.3% (National Statistics Center, 2022).

ອັດຕາແລກປ່ຽນແມ່ນອັດຕາທີ່ສະກຸນເງິນໜຶ່ງ ສາມາດແລກປ່ຽນກັບສະກຸນເງິນອື່ນລະຫວ່າງປະເທດ ຫຼື ເຂດເສດຖະກິດ. ເຊິ່ງມັນຖືກນໍາໃຊ້ເພື່ອກໍານົດມູນຄ່າຂອງ ສະກຸນເງິນຕ່າງໆໃນການພົວພັນເຊິ່ງກັນ ແລະ ກັນ. ມີ ຄວາມສໍາຄັນໃນການກໍານົດນະໂຍບາຍດ້ານການຄ້າ ແລະ ການລົງທຶນ. ອັດຕາແລກປ່ຽນມີບົດບາດສໍາຄັນໃນລະດັບ ການຄ້າຂອງປະເທດ, ເຊິ່ງມີຄວາມສໍາຄັນຕໍ່ທຸກໆ ເສດຖະກິດຕະຫຼາດເສລີໃນໂລກ. ດ້ວຍເຫດນີ້, ອັດຕາ ແລກປ່ຽນເງິນຕາຈຶ່ງເປັນໜຶ່ງໃນບັນດາມາດຕະການ ເສດຖະກິດທີ່ຖືກສັງເກດ, ຖືກວິເຄາະ ແລະ ຄວບຄຸມໂດຍ

ລັດຖະບານ. ຕໍ່ໄປນີ້ແມ່ນບາງຕົວກໍານົດຫຼັກຂອງອັດຕາ ແລກປ່ຽນລະຫວ່າງສອງປະເທດ: ອັດຕາດອກເບ້ຍ (Interest rates), ອັດຕາເງິນເຟີ້ (Inflation), ລວມຍອດ ຜະລິດຕະພັນພາຍໃນ (Gross domestic product), ອັດຕາການຫວ່າງງານ (Unemployment rate) ແລະ ການ ພົວພັນດ້ານການຄ້າລະຫວ່າງສອງປະເທດ (Trading relationship between the two countries), ອັດຕາ ດອກເບ້ຍຕະຫຼາດ (Market interest rates), (Corporate Finance Institute, 2023). ອັດຕາ ແລກປ່ຽນມີຜົນກະທົບທັງດ້ານບວກ ແລະ ດ້ານລົບຕໍ່ ລະບົບເສດຖະກິດ, ການທີ່ອັດຕາແລກປ່ຽນແຂງຄ່າຂຶ້ນຢ່າງ ວ່ອງໄວ ຫຼື ມີແນວໂນ້ມແຂງຄ່າຂຶ້ນຢ່າງຕໍ່ເນື່ອງ ອາດສົ່ງຜົນ ເຮັດໃຫ້ປະເທດສູນເສຍຄວາມສາມາດໃນການແຂ່ງຂັນ ທາງດ້ານລາຄາ ຫຼື ເຮັດໃຫ້ລາຍໄດ້ຈາກການສົ່ງອອກທີ່ແປງ ມູນຄ່າເງິນສະກຸນຫຼັກຂອງປະເທດຫຼຸດລົງ ແລະ ສິ່ງຜົນຕໍ່ ເນື່ອງໄປຫາຄ່າຈ້າງແຮງງານໃນທຸລະກິດທີ່ກ່ຽວຂ້ອງກັບ ການສົ່ງອອກ ແລະ ກໍາລັງຊື້ຂອງຜູ້ບໍລິໂພກຜ່ານລາຍໄດ້, ຈົນເຮັດໃຫ້ເສດຖະກິດຂະຫຍາຍຕົວຊະລໍຕົວ. ເຖິງຢ່າງໃດ ກໍ່ຕາມຊ່ອງທາງດັ່ງກ່າວເປັນພຽງຜົນກະທົບໃນມຸມມອງ ພຽງດ້ານດຽວຂອງອັດຕາແລກປ່ຽນທີ່ມີຕໍ່ປັດໄຈທາງດ້ານ ເສດຖະກິດມະຫາພາກ.

ນອກຈາກ, ບັນຫາອັດຕາແລກປ່ຽນທີ່ມີຜົນຕໍ່ກັບ ເສດຖະກິດຂອງປະເທດແລ້ວ, ຍັງມີປັດໄຈ ຫຼື ຕົວປ່ຽນ ໜຶ່ງທີ່ສໍາຄັນບໍ່ຕ່າງກັນນັ້ນກໍ່ຄື ດັດຊະນີລາຄາຜູ້ບໍລິໂພກ (Consumer Price Index ຫຼື CPI). ດັດຊະນີລາຄາຜູ້ ບໍລິໂພກ ແມ່ນການວັດແທກການປ່ຽນແປງສະເລ່ຍໃນ ໄລຍະເວລາຂອງລາຄາທີ່ຈ່າຍໂດຍຜູ້ບໍລິໂພກຕໍ່ກັບສິນຄ້າ ແລະ ການບໍລິການໃນທ້ອງຕະຫຼາດ. ດັດຊະນີລາຄາຜູ້ ບໍລິໂພກ ແມ່ນຖືກຄິດໄລ່ໂດຍໃຊ້ສະຖິຕິທີ່ສ້າງຂຶ້ນໂດຍນໍາ ໃຊ້ລາຄາຂອງຕົວຢ່າງຂອງສິນຄ້າຕົວແທນທີ່ລາຄາໄດ້ຖືກ ເກັບກໍາເປັນແຕ່ລະໄລຍະ. ອັດຕາການປ່ຽນແປງປະຈໍາປີ ຂອງ ດັດຊະນີລາຄາຜູ້ບໍລິໂພກ ແມ່ນໃຊ້ເປັນຕົວວັດແທກ ອັດຕາເງິນເຟີ້ (Jason, 2023). ດັດຊະນີລາຄາຜູ້ບໍລິໂພກ

ເປັນດັດຊະນີວັດແທກການປ່ຽນແປງຂອງລາຄາສິນຄ້າທີ່ຜູ້
ບໍລິໂພກຊື້ ການປ່ຽນແປງຂອງດັດຊະນີລາຄາຜູ້ບໍລິໂພກ
ສະທ້ອນເຖິງການປ່ຽນແປງຂອງລະດັບລາຄາໃນ
ເສດຖະກິດໂດຍລວມ ເຊິ່ງອາດສົ່ງຜົນກະທົບຕໍ່ເສດຖະກິດ
ມະຫາພາກໃນດ້ານຕ່າງໆ ຜົນກະທົບຕໍ່ກຳລັງຊື້ຂອງຜູ້
ບໍລິໂພກ, ຜົນກະທົບຕໍ່ຕົ້ນທຶນການຜະລິດໄດ້ແກ່: ນ້ຳມັນ,
ຄ່າສາທາລະນະປະໂພກ, ຄ່າພາສີ ແລະ ປັດໄຈອື່ນໆ ຖ້າປັດ
ໄຈຕ່າງໆມີຜົນກະທົບຕໍ່ການເພີ່ມຂຶ້ນຂອງລາຄາສິນຄ້າຈະ
ເຮັດໃຫ້ອັດຕາເງິນເຟີ້ສູງຂຶ້ນ ເຊິ່ງເປັນຜົນກະທົບຕໍ່ຄ່າຄອງ
ຊື້ຂອງປະຊາຊົນເຮັດໃຫ້ເກີດຄວາມບໍ່ແນ່ນອນໃນລະບົບ
ເສດຖະກິດບໍ່ວ່າຈະເປັນເລື່ອງການຈ້າງງານ, ດຸນການຊຳລະ
ເງິນລະຫວ່າງປະເທດ ແລະ ມີຜົນກະທົບຕໍ່ການ
ຂະຫຍາຍຕົວທາງເສດຖະກິດຂອງປະເທດອີກດ້ວຍ.
ດັ່ງນັ້ນ, ເພື່ອເປັນການເຮັດໃຫ້ການດຳເນີນການສຶກສາຄັ້ງນີ້
ເປັນໄປຕາມເປົ້າໝາຍ ແລະ ສະດວກຕໍ່ການສຶກສາ ຈຶ່ງໄດ້ມີ
ຈຸດປະສົງຂອງການຄົ້ນຄວ້າສຶກສາດັ່ງນີ້:

- 1) ສະພາບການເໜັງຕີງຂອງອັດຕາແລກປ່ຽນ ແລະ
ການປ່ຽນແປງດັດຊະນີລາຄາຜູ້ບໍລິໂພກຂອງ ສປປ
ລາວ
- 2) ຜົນກະທົບຂອງອັດຕາແລກປ່ຽນ ແລະ ດັດຊະນີ
ລາຄາສິນຄ້າຜູ້ບໍລິໂພກຕໍ່ກັບປັດໄຈເສດຖະກິດມະຫາພາກ
ຂອງ ສປປ ລາວ.

2. ອຸປະກອນ ແລະ ວິທີການ

2.1 ວິທີການສຶກສາ ແລະ ວິເຄາະຂໍ້ມູນ

ສຶກສາສະພາບການເໜັງຕີງຂອງອັດຕາແລກປ່ຽນ
ສະກຸນເງິນ ກີບ/ໂດລາ ແລະ ດັດຊະນີລາຄາຜູ້ບໍລິໂພກ ຂອງ
ສປປ ລາວ ແຕ່ປີ 2014-2022 ສັງລວມຈາກບົດສະຫຼຸບປະ
ຈຳປີທະນາຄານແຫ່ງ ສປປ ລາວ (Bank of the Lao
PDR, 2023). ແມ່ນນຳໃຊ້ການວິເຄາະເນື້ອໃນ (Content
Analysis) ໂດຍນຳເອົາຂໍ້ມູນທີ່ໄດ້ຮວບຮວມຈາກແຫຼ່ງຂໍ້
ມູນທຸກຢ່າງ ມາສັງລວມ, ຕີຄວາມໝາຍ, ພິຈາລະນາ,
ເລືອກເຟັ້ນວິເຄາະ ແລ້ວນຳສະເໜີຂໍ້ມູນໂດຍນຳໃຊ້ສະຖິຕິ
ພັນລະນາ (Descriptive Statistics) ເພື່ອອະທິບາຍ

ລັກສະນະຂອງຂໍ້ມູນຕ່າງໆ ປະກອບດ້ວຍ ຄ່າສ່ວນຮ້ອຍ
(Percentage), ອັດຕາການປ່ຽນແປງ, ມູນຄ່າການ
ປ່ຽນແປງ (ວິເຄາະແບບພັນລະນາ ໂດຍການຄິດໄລ່ເປັນ
ຈຳນວນເບີເຊັ່ນເພື່ອນຳມາອະທິບາຍປຽບທຽບ).

ສຶກສາຜົນກະທົບຂອງອັດຕາແລກປ່ຽນ ແລະ
ດັດຊະນີລາຄາຜູ້ບໍລິໂພກ ຕໍ່ປັດໄຈເສດຖະກິດມະຫາພາກ
ຂອງ ສປປ ລາວ ແຕ່ປີ 1991-2022 ສັງລວມຈາກບົດ
ສະຫຼຸບປະຈຳປີສູນສະຕິແຫ່ງຊາດ (National Statistics
Center, 2023). ແມ່ນນຳໃຊ້ ສະຖິຕິອະນຸມານເຂົ້າໃນ
ການວິເຄາະ ເພື່ອຊອກຫາຄ່າພາລາເມເຕີ ຂອງສົມຜົນເສັ້ນ
ການຖົດຖອຍ ໂດຍນຳໃຊ້ແບບຈຳລອງ Error
Correction Model (ECM) ເພື່ອແຍກພິຈາລະນາຜົນ
ຂອງປັດໄຈທາງດ້ານເສດຖະກິດມະຫາພາກ: ລວມຍອດ
ຜະລິດຕະພັນພາຍໃນ (GDP) ແລະ ການລົງທຶນໂດຍກົງ
ຈາກຕ່າງປະເທດ (FDI) ເປັນຕົວປ່ຽນຕາມ ທີ່ໄດ້ຮັບຜົນ
ກະທົບຈາກອັດຕາແລກປ່ຽນ (ExR (USD)) ແລະ
ດັດຊະນີລາຄາຜູ້ບໍລິໂພກ (CPI) ເປັນຕົວປ່ຽນອິດສະຫຼະ
ພາຍຫຼັງທີ່ໄດ້ກຳນົດຮູບແບບຈຳລອງ ແລະ ສົມຜົນຖົດ
ຖອຍ ໂດຍວິເຄາະຜ່ານໂປຣແກມສຳເລັດຮູບທາງສະຖິຕິສຳ
ເລັດຮູບທາງສະຖິຕິ.

2.2 ແບບຈຳລອງການທົດສອບຫາຄວາມສຳພັນໄລຍະຍາວ (Co-integration) ຕາມແນວທາງຂອງ Engle and Granger ດ້ວຍວິທີ Ordinary Least Square

2.2.1 ແບບຈຳລອງການທົດສອບຫາຄວາມສຳພັນ ໄລຍະຍາວ

1. ແບບຈຳລອງຜົນກະທົບຂອງອັດຕາແລກປ່ຽນ
ສະກຸນເງິນກີບ/ໂດລາ ແລະ ດັດຊະນີລາຄາຜູ້ບໍລິໂພກ ຕໍ່
ກັບລວມຍອດຜະລິດຕະພັນພາຍໃນຂອງ ສປປ ລາວ

ແບບຈຳລອງທາງຄະນິດສາດ

$$GDP_t = f[ExR_t(USD), CPI_t]$$

ແບບຈຳລອງທາງເສດຖາມິຕິ (Econometric Model)

$$GDP_t = \alpha_0 + \alpha_1 ExR_t(USD) + \alpha_2 CPI_t + \epsilon_t \dots \dots \dots (1)$$

ເພື່ອປັບໃຫ້ຄຸນຄ່າຂອງຕົວປ່ຽນອິດສະຫຼະ ແລະ ຕົວປ່ຽນຕາມມິລັກລັກສະນະໃກ້ຄຽງກັບຄວາມເປັນເສັ້ນຊື່ ດັ່ງນັ້ນ ຈຶ່ງໄດ້ເພີ່ມໂລກາລິດ (Ln) ເຂົ້າທັງສອງພາກຂອງສົມຜົນທີ (1) ເຮົາຈະໄດ້

$$\ln GDP_t = \alpha_0 + \alpha_1 \ln ExR_t(USD) + \alpha_2 \ln CPI_t + \varepsilon_t \dots \dots \dots (2)$$

2. ແບບຈຳລອງຜົນກະທົບຂອງອັດຕາແລກປ່ຽນສະກຸນເງິນ ກີບ/ໂດລາ ແລະ ດັດຊະນີລາຄາຜູ້ບໍລິໂພກ ຕໍ່ກັບມູນຄ່າການລົງທຶນໂດຍກົງຈາກຕ່າງປະເທດ ຂອງ ສປປ ລາວ

ແບບຈຳລອງທາງຄະນິດສາດ

$$FDI_t = f[ExR_t(USD), CPI_t]$$

ແບບຈຳລອງທາງເສດຖາມິຕິ (Econometric Model)

$$FDI_t = \gamma_0 + \gamma_1 ExR_t(USD) + \gamma_2 CPI_t + \mu_t \dots \dots \dots (3)$$

ເພື່ອປັບໃຫ້ຄຸນຄ່າຂອງຕົວປ່ຽນອິດສະຫຼະ ແລະ ຕົວປ່ຽນຕາມມິລັກລັກສະນະໃກ້ຄຽງກັບຄວາມເປັນເສັ້ນຊື່. ດັ່ງນັ້ນ, ຈຶ່ງໄດ້ເພີ່ມ ເຂົ້າທັງ 2 ພາກຂອງສົມຜົນທີ (3) ເຮົາຈະໄດ້

$$\ln FDI_t = \gamma_0 + \gamma_1 \ln ExR_t(USD) + \gamma_2 \ln CPI_t + \mu_t \dots \dots \dots (4)$$

ໂດຍທີ່:

GDP_t ແມ່ນລວມຍອດຜະລິດຕະພັນພາຍໃນແຫ່ງຊາດ ຂອງ ສປປ ລາວ

FDI_t ແມ່ນມູນຄ່າການລົງທຶນໂດຍກົງຈາກຕ່າງປະເທດ ຂອງ ສປປ ລາວ

ExR_t ແມ່ນອັດຕາແລກປ່ຽນສະກຸນເງິນກີບ/ໂດລາ

CPI_t ແມ່ນດັດຊະນີລາຄາຜູ້ບໍລິໂພກຂອງ ສປປ ລາວ

t ແມ່ນເວລາແຕ່ປີ 1991-2022.

α_0, γ_0 : ແມ່ນຕົວຄົງທີ່ ແລະ $\alpha_1 - \alpha_2$ ແລະ $\gamma_1 - \gamma_2$ ແມ່ນຄ່າສຳປະສິດຂອງແຕ່ລະຕົວປ່ຽນອິດສະຫຼະ ແລະ ε_t, μ_t ແມ່ນຄວາມຄາດເຄື່ອນ.

2.2.2 ແບບຈຳລອງການທົດສອບຄວາມສຳພັນໄລຍະສັ້ນ (Short-run relationship).

ແບບຈຳລອງທີ 1: ExR ແລະ CPI ສົ່ງຜົນກະທົບຕໍ່ GDP

$$\Delta \ln GDP_t = -\varphi - ECM_{T-1} + \beta_1 \Delta \ln ExR_{j,t-n} + \beta_2 \Delta \ln CPI_{j,t-n} - \sum_{t=1}^{n-1} \beta_1 \Delta \ln ExR_{j,t-n} - \sum_{t=1}^{n-1} \beta_2 \Delta \ln CPI_{j,t-n} + \mu_t$$

ແບບຈຳລອງທີ 2: ExR ແລະ CPI ສົ່ງຜົນກະທົບຕໍ່ FDI

$$\Delta \ln FDI_t = -\varphi - ECM_{T-1} + \beta_1 \Delta \ln ExR_{j,t-n} + \beta_2 \Delta \ln CPI_{j,t-n} - \sum_{t=1}^{n-1} \beta_1 \Delta \ln ExR_{j,t-n} - \sum_{t=1}^{n-1} \beta_2 \Delta \ln CPI_{j,t-n} + \mu_t$$

3. ຜົນໄດ້ຮັບ

1) ສະພາບການເໜັງຕີງຂອງອັດຕາແລກປ່ຽນ ແລະ ການປ່ຽນແປງດັດຊະນີລາຄາຜູ້ບໍລິໂພກຂອງ ສປປ ລາວ

ຜົນການສຶກສາການເໜັງຕີງຂອງອັດຕາແລກປ່ຽນສະກຸນເງິນກີບ/ໂດລາ ໃນ 2014-2022 ອັດຕາແລກປ່ຽນມີການ ເໜັງຕີງຢູ່ຕະຫຼອດຊ່ວງໄລຍະເວລາມີອັດຕາແລກປ່ຽນສະເລ່ຍຢູ່ທີ່ 9,197.45 ກີບ/ໂດລາ, ມູນຄ່າການປ່ຽນແປງສະເລ່ຍແຕ່ລະປີແມ່ນ 721.35 ກີບ/ໂດລາ ແລະ ມີເປີເຊັນການປ່ຽນແປງ ຢູ່ທີ່ 7.70%. ໂດຍລວມເຫັນວ່າອັດຕາແລກປ່ຽນມີການເໜັງຕີງເພີ່ມຂຶ້ນໃນທຸກປີ ໃນປີ 2014 ອັດຕາແລກປ່ຽນແມ່ນ 8,045.51 ກີບ/ໂດລາ, ມີມູນຄ່າປ່ຽນແປງເພີ່ມຂຶ້ນ 210.14 ກີບ/ໂດລາ, ໂດຍເພີ່ມຂຶ້ນ 2.68% ເມື່ອທຽບໃສ່ປີ 2013. ປີ 2015 ມີອັດຕາແລກປ່ຽນແມ່ນ 8,131.14 ກີບ/ໂດລາ, ມີມູນຄ່າປ່ຽນແປງເພີ່ມຂຶ້ນ 85.63 ກີບ/ໂດລາ, ໂດຍເພີ່ມຂຶ້ນ 1.06% ເມື່ອທຽບໃສ່ປີ 2014. ປີ 2016 ມີອັດຕາແລກປ່ຽນແມ່ນ 8,129.06 ກີບ/ໂດລາ, ມີມູນຄ່າປ່ຽນແປງຫຼຸດລົງ 2.09 ກີບ/ໂດລາ, ໂດຍຫຼຸດລົງ 0.03% ເມື່ອທຽບໃສ່ປີ 2015. ປີ 2017 ມີອັດຕາແລກປ່ຽນແມ່ນ 8,246.92 ກີບ/ໂດລາ, ມີມູນຄ່າປ່ຽນແປງເພີ່ມຂຶ້ນ 117.87 ກີບ, ໂດຍເພີ່ມຂຶ້ນ 1.45% ເມື່ອທຽບໃສ່ປີ 2016. ປີ 2018 ມີອັດຕາແລກປ່ຽນແມ່ນ 8,407.27 ກີບ/ໂດລາ, ມີມູນຄ່າປ່ຽນແປງເພີ່ມຂຶ້ນ 160.34 ກີບ/ໂດລາ, ໂດຍເພີ່ມຂຶ້ນ 1.94% ເມື່ອ

ທຽບໃສ່ປີ 2017. ປີ 2019 ມີອັດຕາແລກປ່ຽນແມ່ນ 8,689.69 ກີບ/ໂດລາ, ມີມູນຄ່າປ່ຽນແປງເພີ່ມຂຶ້ນ 282.42 ກີບ/ໂດລາ, ໂດຍເພີ່ມຂຶ້ນ 3.36% ເມື່ອທຽບໃສ່ປີ 2018. ປີ 2020 ມີອັດຕາແລກປ່ຽນແມ່ນ 9,054.64 ກີບ/ໂດລາ, ມີມູນຄ່າປ່ຽນແປງເພີ່ມຂຶ້ນ 364.95 ກີບ/ໂດລາ, ໂດຍເພີ່ມຂຶ້ນ 4.20% ເມື່ອທຽບໃສ່ປີ 2019. ປີ 2021 ມີອັດຕາແລກປ່ຽນແມ່ນ 9,745.33 ກີບ/ໂດລາ, ມີມູນຄ່າປ່ຽນແປງເພີ່ມຂຶ້ນ 690.69 ກີບ/ໂດລາ, ໂດຍເພີ່ມຂຶ້ນ 7.63% ເມື່ອທຽບໃສ່ປີ 2020. ປີ 2022 ມີອັດຕາແລກປ່ຽນແມ່ນ 14,327.50 ກີບ/ໂດລາ, ມີມູນຄ່າປ່ຽນແປງເພີ່ມຂຶ້ນ 4,582.17 ກີບ/ໂດລາ, ໂດຍເພີ່ມຂຶ້ນ 47.02% ເມື່ອທຽບໃສ່ປີ 2021. ສາເຫດໃນໄລຍະ ແຕ່ປີ 2014 ເປັນຕົ້ນມາ ສປປ ລາວ ກໍ່ໄດ້ປະເຊີນກັບຂໍ້ຫຍຸ້ງຍາກຫຼາຍ ດ້ານເປັນຕົ້ນແມ່ນ ສະພາບການຂາດດຸນການຄ້າທີ່ເພີ່ມຂຶ້ນເຖິງ 97% ເມື່ອທຽບກັບປີທີ່ຜ່ານມາ ແລະ ຄວາມຜັນຜວນຂອງອັດຕາແລກປ່ຽນ ເນື່ອງຈາກຄວາມຕ້ອງການເງິນຕາເພີ່ມຂຶ້ນ ໂດຍສະເພາະປີ 2019 ໄດ້ເກີດການແຜ່ລະບາດຂອງພະຍາດໂຄວິດ 19 ເຊິ່ງເຮັດໃຫ້ເກີດການ ປົດກັນການເຂົ້າ-ອອກຊາຍແດນໃນຊ່ວງໄລຍະໜຶ່ງກໍ່ຕາມ ແຕ່ສັງເກດເຫັນວ່າອັດຕາແລກປ່ຽນແມ່ນມີ ການເໜັງຕີງເພີ່ມຂຶ້ນ ແລະ ເງິນກີບກໍ່ຍັງສືບຕໍ່ອ່ອນຄ່າລົງໃນທຸກໆປີ ເຊິ່ງໃນປີ 2019, ພາຍຫຼັງທົ່ວໂລກໄດ້ຄວບຄຸມການລະບາດຂອງພະຍາດໂຄວິດ 19 ຫຼາຍປະເທດໄດ້ໃຊ້ມາດຕະການກະຕຸ້ນເສດຖະກິດ ໃນນັ້ນ, ທະນາຄານກາງສະຫະລັດອາເມລິກາໄດ້ມີການປັບຫຼຸດອັດຕາດອກເບ້ຍພື້ນຖານເພື່ອກະຕຸ້ນເສດຖະກິດ ແລະ ຕົ້ນປີ 2022 ນັບແຕ່ເກີດສົງຄາມລະຫວ່າງສະຫະພັນຣັດເຊຍ ແລະ ຢູເຄຣນ ໄດ້ເຮັດໃຫ້ອັດຕາເງິນເຟີ້ທີ່ມີແນວໂນ້ມສູງຂຶ້ນຢ່າງຕໍ່ເນື່ອງ. ສະນັ້ນ, ເພື່ອຄວບຄຸມອັດຕາເງິນເຟີ້ ທະນາຄານກາງສະຫະລັດອາເມລິກາໄດ້ດຳເນີນນະໂຍບາຍເງິນຕາເພື່ອຄວບຄຸມອັດຕາເງິນເຟີ້ດ້ວຍການເພີ່ມອັດຕາດອກເບ້ຍພື້ນຖານດັ່ງນັ້ນ, ຈຶ່ງເຮັດໃຫ້ຄ່າຂອງເງິນໂດລາສະຫະລັດເພີ່ມຂຶ້ນບວກໃສ່ປັດໄຈເສດຖະກິດພາຍໃນຂອງ ສປປ ລາວ ທີ່

ບອບບາງຢູ່ແລ້ວຍິ່ງເຮັດໃຫ້ອັດຕາແລກປ່ຽນສະກຸນເງິນກີບ/ໂດລາສະຫະລັດ ເພີ່ມຂຶ້ນ(ເງິນກີບອ່ອນຄ່າ) ເຊິ່ງອ່ອນຄ່າລົງ 3.59% ຢູ່ໃນລະດັບ 8,796.79 ກີບ/ໂດລາ, ປີ 2020 ເງິນກີບເໜັງຕີງຢູ່ໃນຂອບເຂດ $\pm 5\%$ ທຽບ ໃສ່ສະກຸນເງິນຫຼັກເຊິ່ງອ່ອນຄ່າເຖິງ 6.23% ເກີນກວ່າເປົ້າໝາຍທີ່ໄດ້ກຳນົດໄວ້ ແລະ ໃນປີ 2021 ອ່ອນຄ່າສະເລ່ຍ 9.07% ເມື່ອທຽບໃສ່ສະກຸນເງິນໂດລາ. ຕົວເລກດັ່ງກ່າວ, ໄດ້ສະທ້ອນໃຫ້ເຫັນເຖິງຄວາມຕ້ອງການເງິນຕາຕ່າງປະເທດໃນການດຳເນີນທຸລະກິດ ແລະ ຊຳລະໜີ້ສິນທີ່ເປັນເງິນຕາຕ່າງປະເທດຢູ່ ໃນລະດັບສູງ ລວມທັງຄວາມບອບບາງຂອງເສດຖະກິດລາວຕໍ່ກັບຜົນກະທົບຈາກພາບນອກເຊັ່ນການຖີດຖອຍຂອງເສດຖະກິດໂລກ (Bank of the Lao PDR, 2022)

ຜົນການສຶກສາການດັດຊະນີລາຄາຜູ້ບໍລິໂພກຂອງໃນ 2014-2022 ທີ່ຜ່ານໂດຍສະເລ່ຍການປ່ຽນແປງດັດຊະນີລາຄາຜູ້ບໍລິໂພກໃນແຕ່ລະປີແມ່ນ 115.22%. ຈະສັງເກດເຫັນໄດ້ວ່າ ດັດຊະນີລາຄາຜູ້ບໍລິໂພກມີການປ່ຽນແປງ, ເໜັງຕີງເພີ່ມຂຶ້ນ ແລະ ຫຼຸດລົງ ດັດຊະນີລາຄາຜູ້ບໍລິໂພກ ແບ່ງອອກເປັນ 12 ໝວດໝູ່ໂດຍລວມແລ້ວ. ເຫັນວ່າໃນປີ 2022 ມີຄ່າດັດຊະນີລາຄາຜູ້ບໍລິໂພກສູງກວ່າໝູ່ເທົ່າກັບ 144.40%, ປີ 2021 ມີຄ່າດັດຊະນີເທົ່າກັບ 117.43%, ໂດຍລວມແລ້ວ ສະພາບການທີ່ເຮັດໃຫ້ມີການປ່ຽນແປງທາງດ້ານດັດຊະນີລາຄາຜູ້ບໍລິໂພກດ້ວຍບັນດາປັດໄຈຕ່າງໆເຊັ່ນ: ການປ່ຽນແປງຂອງການສະໜອງ ແລະ ຄວາມຕ້ອງການ, ນະໂຍບາຍການເງິນ, ການຄ້າສາກົນ ແລະ ສະພາບເສດຖະກິດພາຍໃນ. ໂດຍສະເພາະຄື 1) ການເຕີບໂຕທາງດ້ານເສດຖະກິດ ປະເທດລາວມີການເຕີບໂຕທາງດ້ານເສດຖະກິດທີ່ຂ້ອນຂ້າງເຂັ້ມແຂງໃນໄລຍະແຕ່ປີ 2006 ຫາ 2010. ການຂະຫຍາຍຕົວດັ່ງກ່າວອາດຈະເຮັດໃຫ້ການໃຊ້ຈ່າຍຂອງຜູ້ບໍລິໂພກເພີ່ມຂຶ້ນ ແລະ ອັດຕາເງິນເຟີ້ທີ່ຕິງຄວາມຕ້ອງການ, ເຊິ່ງອາດຈະເຮັດໃຫ້ດັດຊະນີລາຄາຜູ້ບໍລິໂພກສູງຂຶ້ນ. 2)ນະໂຍບາຍຂອງລັດຖະບານທີ່ກ່ຽວຂ້ອງກັບມາດຕະການງົບປະມານ ແລະ ເງິນຕາຍັງສາມາດສົ່ງຜົນ

ກະທົບຕໍ່ດັດຊະນີລາຄາຜູ້ບໍລິໂພກເຊັ່ນ: ລັດຖະບານໄດ້ປະຕິບັດຕາມນະໂຍບາຍການເງິນທີ່ຂະຫຍາຍຕົວ (ການໃຊ້ຈ່າຍຂອງລັດຖະບານເພີ່ມຂຶ້ນ) ຫຼື ນະໂຍບາຍເງິນຕາແບບຜ່ອນຄາຍ (ອັດຕາດອກເບ້ຍຕໍ່າ), ມັນອາດຈະເປັນຄວາມກົດດັນຂອງອັດຕາເງິນເຟີ້. 3) ການປ່ຽນແປງຂອງລາຄາສິນຄ້າທົ່ວໂລກ ໂດຍສະເພາະສິນຄ້າເຊັ່ນ: ນ້ຳມັນ ແລະ ອາຫານ ສາມາດສົ່ງຜົນກະທົບຕໍ່ ດັດຊະນີລາຄາຜູ້ບໍລິໂພກໃນສປປ ລາວ ເນື່ອງຈາກມີຜົນຕໍ່ລາຄາສິນຄ້ານຳເຂົ້າ ແລະ ປັດໄຈການຜະລິດ. 4) ການ ເຫັນຖົງຂອງອັດຕາແລກປ່ຽນສາມາດສົ່ງຜົນກະທົບຕໍ່ລາຄາສິນຄ້ານຳເຂົ້າ, ເຊິ່ງມີອິດທິພົນຕໍ່ດັດຊະນີລາຄາຜູ້ບໍລິໂພກ. ການປ່ຽນແປງຂອງຄ່າເງິນກີບຂອງເງິນກີບທຽບກັບສະກຸນເງິນກ້ອນໃຫຍ່ສາມາດສົ່ງຜົນກະທົບຕໍ່ອັດຕາເງິນເຟີ້ໃນໄລຍະນີ້

2) ຜົນກະທົບຂອງອັດຕາແລກປ່ຽນ ແລະ ດັດຊະນີລາຄາຜູ້ບໍລິໂພກຕໍ່ກັບປັດໄຈເສດຖະກິດມະຫາພາກ ຂອງ ສປປ ລາວ

- ຜົນການທົດສອບຜົນກະທົບຂອງອັດຕາແລກປ່ຽນ ແລະ ດັດຊະນີລາຄາຜູ້ບໍລິໂພກຕໍ່ກັບລວມຍອດຜະລິດຕະພັນພາຍໃນ ຂອງ ສປປ ລາວ ໃນໄລຍະຍາວເຫັນວ່າ:

ຜົນການວິເຄາະ ຕາມວິທີການຂອງ Engle and Granger ການທົດສອບເພື່ອສຶກສາເບິ່ງວ່າບັນດາຕົວປ່ຽນມີຄວາມສຳພັນກັນໃນໄລຍະຍາວ ຫຼື ບໍ່ນັ້ນ ໂດຍການປະມານຄ່າສົມຜົນຖືກຖອຍດ້ວຍວິທີກຳລັງສອງໜ້ອຍທີ່ສຸດ, ຫຼັງຈາກນັ້ນກໍ່ເຮັດການທົດສອບເບິ່ງຄ່າຄວາມຄາດເຄື່ອນ (Residual) ວ່າມີຄຸນລັກສະນະ Stationary ຫຼື ບໍ່ ເຊິ່ງກໍ່ຄື ເປັນ I(0) ຫຼື ບໍ່ ເຊິ່ງທົດສອບດ້ວຍ Unit Root ທີ່ລະດັບ Level ໂດຍປາສະຈາກທັງ intercept and time trend ໂດຍວິທີ ADF (Augment Dicky Fuller) ເຊິ່ງສົມຜົນການທົດສອບໄດ້ດັ່ງນີ້:

$$GDP_t = 7.446414 + 1.063078 ExR_t(USD) - 1.149118CPI_t + (1.599570)^{ns} (2.712000)^{**} (-1.924303)^{**}$$

ຈາກແບບຜົນການວິເຄາະສາມາດອະທິບາຍໄດ້ດັ່ງຕໍ່ໄປນີ້:

ບັນດາຕົວປ່ຽນອິດສະຫຼະສາມາດອະທິບາຍຕົວປ່ຽນຕາມໄດ້ເຖິງ 70.25% ໂດຍປັດໄຈທີ່ມີອິດທິພົນຫຼາຍທີ່ສຸດດັດຊະນີຜູ້ບໍລິໂພກໃນໄລຍະຍາວນັ້ນ ດັດຊະນີລາຄາຜູ້ບໍລິໂພກ (CPI) ມີຄ່າເປັນລົບ ຫຼື ສຳພັນໃນທິດທາງກົງກັນຂ້າມດ້ວຍລະດັບຄວາມເຊື່ອໜັ້ນ 95%. ໝາຍຄວາມວ່າຖ້າຫາກສົມມຸດໃຫ້ປັດໄຈອື່ນຄົງທີ່, ຫາກດັດຊະນີລາຄາຜູ້ບໍລິໂພກ (CPI) ເພີ່ມຂຶ້ນ 1% ຈະສົ່ງຜົນກະທົບເຮັດໃຫ້ລວມຍອດຜະລິດຕະພັນພາຍໃນ (GDP) ຂອງ ສປປ ລາວ ຫຼຸດລົງ 1.149118 ຕື້ກີບ. ສ່ວນອັດຕາແລກປ່ຽນ (ExR) ເຫັນວ່າ ມີຄ່າເປັນບວກ ແລະ ປະຕິເສດສົມມຸດຖານຫຼັກ H_0 ແລະ ຍອມຮັບສົມມຸດຖານເລືອກ H_1 ດ້ວຍລະດັບຄວາມສຳຄັນທາງສະຖິຕິ 0.05 ສະແດງວ່າອັດຕາແລກປ່ຽນ (ExR) ມີຜົນເຮັດໃຫ້ລວມຍອດຜະລິດຕະພັນພາຍໃນ (GDP) ຂອງ ສປປ ລາວ ມີຄວາມສຳພັນໃນໄລຍະຍາວ ໃນທິດທາງດຽວກັນດ້ວຍລະດັບຄວາມເຊື່ອໜັ້ນ 95%. ເມື່ອການອັດຕາແລກປ່ຽນ (ExR) ກົບຕໍ່ໂດລາສູງຂຶ້ນ 1 ຫົວໜ່ວຍ ຈະສົ່ງຜົນກະທົບເຮັດໃຫ້ລວມຍອດຜະລິດຕະພັນພາຍໃນ (GDP) ຂອງ ສປປ ລາວເພີ່ມຂຶ້ນ 1.063078 ຕື້ກີບ.

- ຜົນການທົດສອບການປັບຕົວໄລຍະສັ້ນຕາມແບບຈຳລອງ (Error Correction Model: ECM) ເມື່ອທົດສອບການພົວພັນຂອງບັນດາຕົວປ່ຽນໃນໄລຍະຍາວແລ້ວເຫັນວ່າຕົວປ່ຽນທີ່ນຳມາທົດສອບນັ້ນມີຄວາມສຳພັນກັນຈາກນັ້ນ ໄດ້ມີການທົດສອບເຖິງການປັບຕົວໃນໄລຍະສັ້ນຂອງບັນດາຕົວປ່ຽນເພື່ອໃຫ້ເຂົ້າສູ່ຄວາມສົມດຸນໃນໄລຍະຍາວ

$$\Delta \ln GDP_t = 0.163575 + 0.022636 \Delta \ln ExR_t(USD) - \Delta \ln 0.19381 CPI_t - 0.113461 ECM(-1) + (1.465495)^{ns} (0.046336)^{ns} (-0.78972)^{ns} (-1.61282)^{ns}$$

ຈາກແບບຜົນການວິເຄາະສາມາດອະທິບາຍໄດ້ດັ່ງຕໍ່ໄປນີ້: ອັດຕາແລກປ່ຽນ (ExR) ແລະ ດັດຊະນີລາຄາຜູ້ບໍລິໂພກ (CPI) ແມ່ນບໍ່ສາມາດອະທິບາຍການປ່ຽນແປງຂອງ ລວມຍອດຜະລິດຕະພັນພາຍໃນ (GDP) ໃນໄລຍະສັ້ນຢ່າງມີຄວາມສໍາຄັນທາງສະຖິຕິ. ສ່ວນຄ່າສໍາປະສິດຄ່າຄາດເຄື່ອນ ECM ກໍ່ຄືຄວາມໄວໃນການປັບຕົວເຂົ້າສູ່ຄວາມສົມດຸນໃນໄລຍະຍາວແມ່ນບໍ່ມີຄວາມສໍາຄັນທາງສະຖິຕິເຊັ່ນດຽວກັນນັ້ນໝາຍຄວາມວ່າລະບົບເສດຖະກິດຂອງ ສປປ ລາວຈະເກີດສະພາວະ shock ໃນທິດທາງບວກຫຼື ລົບ ອັດຕາແລກປ່ຽນ (ExR) ແລະ ດັດຊະນີລາຄາຜູ້ບໍລິໂພກ (CPI) ກໍ່ຈະບໍ່ສົ່ງຜົນກະທົບຕໍ່ຂອງລວມຍອດຜະລິດຕະພັນພາຍໃນ (GDP) ຂອງ ສປປ ລາວ ໃຫ້ຫ່າງອອກຈາກຈຸດສົມດຸນໄດ້ ດັ່ງນັ້ນ, ຈຶ່ງເຮັດໃຫ້ ບໍ່ມີການປັບຕົວໃນໄລຍະສັ້ນ ເພື່ອເຂົ້າສູ່ຄວາມສົມດຸນໃນໄລຍະຍາວ.

2) ຜົນການທົບສອບຜົນກະທົບຂອງອັດຕາແລກປ່ຽນ ແລະ ດັດຊະນີລາຄາຜູ້ບໍລິໂພກຕໍ່ກັບການລົງທຶນໂດຍກົງຈາກຕ່າງປະເທດຂອງ ສປປ ລາວ ໃນໄລຍະຍາວ ເຫັນວ່າ ສາມາດຂຽນສົມຜົນທີ່ຄາດປະມານໄດ້ດັ່ງນີ້:

$$FDI_t = 22.75451 + 0.234264ExR_t(USD) - 0.929386CPI_t$$

(6.193393)***
(0.869337)^{ns} (-2.589844)*

ຈາກຜົນການວິເຄາະ ສາມາດອະທິບາຍໄດ້ດັ່ງຕໍ່ໄປນີ້: ບັນດາຕົວປ່ຽນອິດສະຫຼະສາມາດອະທິບາຍຕົວປ່ຽນຕາມໄດ້ເຖິງ 41.45% ໂດຍປັດໄຈທີ່ມີອິດທິພົນແມ່ນດັດຊະນີຜູ້ບໍລິໂພກ. ໃນໄລຍະຍາວນັ້ນ ດັດຊະນີລາຄາຜູ້ບໍລິໂພກ (CPI) ມີຄ່າເປັນລົບ ຫຼື ສໍາພັນໃນທິດທາງກົງກັນຂ້າມດ້ວຍລະດັບຄວາມເຊື່ອໝັ້ນ 90%. ໝາຍຄວາມວ່າຖ້າຫາກສົມມຸດໃຫ້ປັດໄຈອື່ນຄືງືນ, ຫາກດັດຊະນີລາຄາຜູ້ບໍລິໂພກ (CPI) ເພີ່ມຂຶ້ນ 1% ຈະສົ່ງຜົນກະທົບເຮັດໃຫ້ການລົງທຶນໂດຍກົງຈາກຕ່າງປະເທດ (FDI) ຂອງ ສປປ ລາວຫຼຸດລົງ 0.929386 ໂດລາ. ສ່ວນອັດຕາແລກປ່ຽນ (ExR) ເຫັນວ່າ ມີຄ່າເປັນບວກ ແລະ

ຍອມຮັບສົມມຸດຖານຫຼັກ H_0 ແລະ ປະຕິເສດສົມມຸດຖານເລືອກ H_1 ສະແດງວ່າ ອັດຕາແລກປ່ຽນ (ExR) ບໍ່ສົ່ງຜົນກະທົບໃນໄລຍະຍາວຕໍ່ກັບການລົງທຶນໂດຍກົງຈາກຕ່າງປະເທດ (FDI) ຂອງ ສປປ ລາວ.

• ຜົນການທົດສອບການປັບຕົວໄລຍະສັ້ນຕາມແບບຈໍາລອງ (Error Correction Model: ECM) ເມື່ອທົດສອບການພົວພັນຂອງບັນດາຕົວປ່ຽນໃນໄລຍະຍາວ ແລ້ວເຫັນວ່າຕົວປ່ຽນທີ່ນໍາມາທົດສອບນັ້ນມີຄວາມສໍາພັນກັນຈາກນັ້ນ ໄດ້ມີການທົດສອບເຖິງການປັບຕົວໃນໄລຍະສັ້ນຂອງບັນດາຕົວປ່ຽນເພື່ອໃຫ້ເຂົ້າສູ່ຄວາມສົມດຸນໃນໄລຍະຍາວ.

$$\Delta \ln FDI_t = 0.168544 - 0.952273 \Delta \ln ExR_t(USD) - \Delta \ln 0.392084 CPI_t - 0.024749 ECM1(-1)$$

(0.787973)^{ns}
(-1.023691)^{ns} (0.830147)^{ns}
(-3.930617)***

ຈາກແບບຜົນການວິເຄາະສາມາດອະທິບາຍໄດ້ດັ່ງຕໍ່ໄປນີ້: ອັດຕາແລກປ່ຽນ (ExR) ແລະ ດັດຊະນີລາຄາຜູ້ບໍລິໂພກ (CPI) ແມ່ນບໍ່ສາມາດອະທິບາຍການປ່ຽນແປງຂອງ ມູນຄ່າການລົງທຶນໂດຍກົງຈາກຕ່າງປະເທດ (FDI) ໃນໄລຍະສັ້ນຢ່າງມີຄວາມສໍາຄັນທາງສະຖິຕິ. ສ່ວນຄ່າສໍາປະສິດຄ່າຄາດເຄື່ອນ ECM1 ມີຄວາມນັ້ງທີ່ລະດັບຄວາມເຊື່ອໝັ້ນ 99%, ໝາຍຄວາມວ່າ ເມື່ອລະບົບເສດຖະກິດຂອງ ສປປ ລາວ ເກີດສະພາວະ shock ທາງເສດຖະກິດໃດໜຶ່ງ ເຊິ່ງ ອັດຕາແລກປ່ຽນ (ExR) ແລະ ດັດຊະນີລາຄາຜູ້ບໍລິໂພກ (CPI) ໄດ້ສົ່ງຜົນກະທົບຕໍ່ມູນຄ່າການລົງທຶນໂດຍກົງຈາກຕ່າງປະເທດ (FDI) ຂອງ ສປປ ລາວ ເຮັດໃຫ້ ມູນຄ່າການລົງທຶນໂດຍກົງຈາກຕ່າງປະເທດ (FDI) ຂອງ ສປປ ລາວ ຫ່າງອອກຈາກພາວະສົມດຸນ, ດັ່ງນັ້ນ, ຈະເຮັດໃຫ້ມູນຄ່າການລົງທຶນໂດຍກົງຈາກຕ່າງປະເທດ (FDI) ຂອງ ສປປ ລາວ ປັບຕົວຈາກຈາກຈຸດສົມດຸນໄລຍະສັ້ນເຂົ້າສູ່ຈຸດສົມດຸນໄລຍະຍາວໄດ້ດ້ວຍຄວາມໄວ -0.617183.

4. ວິພາກຜົນ

ການເໜັງຕີງຂອງອັດຕາແລກປ່ຽນສະກຸນເງິນກີບ/ໂດລາ ຕະຫຼອດໄລຍະປີ 2014-2022 ທີ່ຜ່ານ ເຫັນໄດ້ວ່າການ ເໜັງຕີງຂອງອັດຕາແລກປ່ຽນກີບ/ໂດລາ ຂອງ ສປປ ລາວ ແມ່ນມີອັດຕາການປ່ຽນແປງເພີ່ມຂຶ້ນໃນທຸກປີ ໝາຍຄວາມວ່າເງິນກີບອ່ອນຄ່າຢ່າງຕໍ່ເນື່ອງເຊິ່ງສອດຄ່ອງ ກັບການສຶກສາຂອງ Silakoun (2023) ພົບວ່າ ສະພາບ ການເໜັງຕີງຂອງອັດຕາແລກປ່ຽນກີບ/ໂດລາ ເຫັນວ່າຊ່ວງ ໄຕມາດ 1 ໄຕມາດ 4 ປີ 2016, ອັດຕາແລກປ່ຽນເໜັງຕີງ ໃນລະດັບ 7,000-8,000 ກີບ/ໂດລາ ແລະ ຊ່ວງ 2017-2018 ອັດຕາແລກປ່ຽນເໜັງຕີງໃນລະດັບ 8,500-9,500 ກີບ/ໂດລາ ເຊິ່ງມີແນວໂນ້ມຈະສືບຕໍ່ເພີ່ມຂຶ້ນ. ເງິນກີບອ່ອນ ຄ່າຢ່າງຕໍ່ເນື່ອງ ການອ່ອນຄ່າຂອງເງິນກີບທຽບກັບບັນດາ ສະກຸນເງິນຕາຕ່າງປະເທດເປັນຕົ້ນ: ໂດລາສະຫະລັດ, ອັດຕາແລກປ່ຽນອັດຕາແລກປ່ຽນເງິນກີບທຽບເງິນໂດລາ ສະເລ່ຍໜັດປີ 2021 ທຽບໃສ່ສະເລ່ຍໜັດປີ 2020 ອ່ອນ ຄ່າ 9.07% ເກີນແຜນທີ່ໄດ້ຮັບຮອງ ຍ້ອນຄວາມຈຳເປັນທີ່ ຕ້ອງໄດ້ມີການປັບປຸງກົນໄກການ ກຳນົດອັດຕາແລກປ່ຽນ ໃນໄຕມາດທີ 3/2021 ເພື່ອເຮັດໃຫ້ຄ່າເງິນກີບເໜັງຕີງ ສອດຄ່ອງກັບສະພາບ ຄວາມຕ້ອງການ ແລະ ການສະໜອງ ຕົວຈິງໃນລະບົບເສດຖະກິດຫຼາຍຂຶ້ນ ແລະ ປະກອບສ່ວນ ເຮັດ ໃຫ້ສ່ວນຕ່າງລະຫວ່າງອັດຕາແລກປ່ຽນຂອງ ທະນາຄານ ແລະ ຕະຫຼາດນອກລະບົບແຄບເຂົ້າ ຕາມ ຄາດຫມາຍທີ່ໄດ້ລະບຸໄວ້ໃນວາລະແຫ່ງຊາດວ່າດ້ວຍການ ແກ້ໄຂຄວາມຫຍຸ້ງຍາກທາງດ້ານເສດຖະກິດ-ການເງິນ (2021-2023).

ການສຶກສາສະພາບດັດຊະນີລາຄາຜູ້ບໍລິໂພກມີການ ປ່ຽນແປງ, ເໜັງຕີງເພີ່ມຂຶ້ນ ແລະ ຫຼຸດລົງໃນແຕ່ລະປີ ໂດຍ ສະເພາະຊ່ວງປີ 2014-2022, ເສດຖະກິດຂອງ ສປປ ລາວ ອາດແບ່ງເປັນ 2 ໄລຍະ ຄື: ໄລຍະກ່ອນ ການລະບາດຂອງ ພະຍາດໂຄວິດ 19 (ແຕ່ປີ 2014-2018) ແລະ ໄລຍະຫຼັງ ການລະບາດຂອງພະຍາດໂຄວິດ 19 (ແຕ່ປີ 2019-2022). ເສດຖະກິດຂອງ ສປປ ລາວ ກ່ອນການລະບາດຂອງ

ພະຍາດໂຄວິດ 19 ເຫັນວ່າມີ ການຂະຫຍາຍຕົວໃນລະດັບ 5-7% ຕໍ່ປີ ແລະ ໄລຍະມີການລະບາດຂອງພະຍາດໂຄວິດ 19 ໄດ້ເຮັດໃຫ້ ເສດຖະກິດ ຂອງ ສປປ ລາວ ເຂົ້າສູ່ພາວະ ຖືດຖອຍ ເຫັນວ່າມີການຂະຫຍາຍຕົວໃນລະດັບ 2-3% ຕໍ່ ປີ ແລະ ອັດຕາເງິນເຟີ້ເພີ່ມສູງຂຶ້ນ ຕາມທ່າອ່ຽງຂອງ ເສດຖະກິດ ຂອງພາກພື້ນ ແລະ ສາກົນ. ສຳລັບ ສປປ ລາວ ທີ່ເປັນປະເທດທີ່ນຳເຂົ້ານ້ຳມັນສຸດທິ ດັ່ງນັ້ນ, ເມື່ອແຫຼ່ງສະ ໜອງນ້ຳມັນ ຂອງໂລກພົບຄວາມຍຸ້ງຍາກ (ການຂ້ວມບາດ ຂອງ ສ.ອາເມລິກາ ແລະ ສະຫະພາບເອີລົບ ຕໍ່ ສະພັນ ລັດເຊຍ ຊຶ່ງ ສະຫະພັນລັດເຊຍເປັນປະເທດສົ່ງອອກນ້ຳມັນ ແລະ ອາຍແກັດທຳມະຊາດ ໃຫຍ່ຂອງໂລກ) ການເພີ່ມຂຶ້ນ ຂອງລາຄານ້ຳມັນກໍ່ເປັນປັດໄຈ ໜຶ່ງທີ່ພາໃຫ້ອັດຕາເງິນເຟີ້ຢູ່ ສປປ ລາວ ຍິ່ງເພີ່ມຂຶ້ນສູງ ຢ່າງຫຼີກລ່ຽງບໍ່ໄດ້ ໂດຍສະເພາະ ເດືອນ 5/2022 ທີ່ອັດຕາເງິນເຟີ້ໃນ ສປປ ລາວ ເພີ່ມຂຶ້ນສູງ ແບບກ້າວກະໂດດເປັນ 2 ໂຕເລກ ຈາກ 9.86% ໃນເດືອນ 4/2022 ມາເປັນ 12.81% ໃນເດືອນ 5/2022. ເຊິ່ງ ສອດຄ່ອງກັບຜົນການສຶກສາຂອງ Xaiphouboun (2022) ເຊິ່ງຜົນການສຶກສາສະພາບດັດຊະນີລາຄາຜູ້ ບໍລິໂພກພື້ນຖານຂອງ ສປປ ລາວ ແມ່ນມີການເໜັງຕີງເພີ່ມ ຂຶ້ນຢ່າງຕໍ່ເນື່ອງ ເຊິ່ງເປັນຜົນມາຈາກຄວາມຕ້ອງການສິນຄ້າ ພາຍໃນທີ່ເພີ່ມສູງຂຶ້ນ, ຖານການຜະລິດພາຍໃນຍັງບໍ່ທັນ ເຂັ້ມແຂງ ເຮັດໃຫ້ບໍ່ພຽງພໍກັບຄວາມຕ້ອງການຂອງສັງຄົມ, ຂອດການຄຸ້ມຄອງລາຄາ ແລະ ບໍລິການ ລວມເຖິງ ການແຈກຢາຍສິນຄ້າຍັງບໍ່ທັນໄດ້ດີເທົ່າທີ່ຄວນ, ໃນປີ 2020-2021 ສະພາບການເໜັງຕີງຂອງດັດຊະນີລາຄາຜູ້ ບໍລິໂພກພື້ນຖານແມ່ນປັບຕົວເພີ່ມສູງຂຶ້ນ ຈາກ 108.27% ໃນປີ 2020 ມາເປັນ 112.41% ໃນປີ 2021 ສືບເນື່ອງມາ ຈາກຜົນສະທ້ອນ ອຸປະສິງໃຕ້ຄວາມອ່ອນແອທາງດ້ານການ ຜະລິດພາຍໃນປະເທດ ແລະ ຂອບເຂດຈຳກັດດ້ານການປັດ ເມືອງເພື່ອສະກັດກັ້ນການແຜ່ລະບາດຂອງພະຍາດໂຄວິດ 19.

ຈາກຜົນການວິເຄາະພົບວ່າ ອັດຕາແລກປ່ຽນ ກີບ/ໂດລາ ມີຜົນກະທົບຕໍ່ກັບລວມຍອດຜະລິດຕະພັນພາຍໃນ

(GDP) ຂອງ ສປປ ລາວ ໄປໃນທິດທາງບວກ ຫຼື ມີຄ່າ GDP ເປັນບວກ (+), ສໍາພັນໃນທິດທາງດຽວກັນດ້ວຍລະດັບຄວາມເຊື່ອໝັ້ນ 95% ເຊິ່ງມັນສະແດງໃຫ້ເຫັນເຖິງຄວາມສໍາຄັນຂອງອັດຕາແລກປ່ຽນທີ່ມີການປ່ຽນຢູ່ຕະຫຼອດຈະສົ່ງຜົນຕໍ່ສະພາບການປ່ຽນແປງຂອງເສດຖະກິດປະເທດລາວໃນໄລຍະຍາວ. ມັນສອດຄ່ອງກັບການຄົ້ນຄວ້າທີ່ຊີ້ໃຫ້ເຫັນການພົວພັນໄລຍະຍາວໃນທາງບວກລະຫວ່າງອັດຕາແລກປ່ຽນ ແລະ ລວມຍອດຜະລິດຕະພັນລວມພາຍໃນ (GDP) ຂອງ ສປປ ລາວ (Srithilat & Sun, 2017). ໃນບົດດັ່ງກ່າວໄດ້ໃຫ້ໝາຍຄວາມວ່າ ຄ່າເງິນກີບລາວອ່ອນຄ່າ (ຄ່າເງິນກີບອ່ອນລົງ) ສາມາດມີຜົນກະທົບຕໍ່ກັບ GDP ໃນໄລຍະຍາວ ນອກຈາກນີ້, ຍັງມີບົດວິໄຈ ທີ່ໄດ້ສຶກສາກ່ຽວກັບ ຜົນກະທົບຂອງອັດຕາແລກປ່ຽນຕໍ່ປັດໄຈເສດຖະກິດມະຫາພາກ ຂອງ ສປປ ລາວ ແຕ່ປີ 2012-2021, ວ່າ ອັດຕາແລກປ່ຽນມີຄວາມສໍາຄັນທາງສະຖິຕິທີ່ 0.10 ຫຼື ມີລະດັບຄວາມເຊື່ອໝັ້ນ 90% (SIPHANTHONG et al., 2023).

ຕົວປ່ຽນອັດຕາແລກປ່ຽນ (ExR) ເຫັນວ່າ ມີຄ່າເປັນບວກ ແລະ ຍອມຮັບສົມມຸດຖານຫຼັກ ແລະ ປະຕິເສດສົມມຸດຖານເລືອກ, ສະແດງວ່າ ອັດຕາແລກປ່ຽນ (ExR) ບໍ່ສົ່ງຜົນກະທົບໃນໄລຍະຍາວຕໍ່ກັບການລົງທຶນໂດຍກົງຈາກຕ່າງປະເທດ (FDI) ຂອງ ສປປ ລາວ. ອີງຕາມບົດວິໄຈຂອງທ່ານ ໂກນເບີກ (Goldberg, 1993) ໄດ້ໃຫ້ເຫດໃນຄວາມສໍາພັນນີ້ວ່າ: ເນື່ອງຈາກການເໜັງຕີງຂອງອັດຕາແລກປ່ຽນອາດບໍ່ແມ່ນປັດໄຈຫຼັກທີ່ຈະສົ່ງຜົນຕໍ່ກັບການເຂົ້າມາລົງທຶນຂອງຕ່າງປະເທດ (FDI) ແລະ ຄວາມບໍ່ແນ່ນອນຂອງການເພີ່ມຂຶ້ນ ຫຼື ຫຼຸດລົງຂອງອັດຕາແລກປ່ຽນ, ຄວາມສ່ຽງຕໍ່ນັກລົງທຶນ ແລະ ການເສື່ອມລາຄາຂອງສະກຸນເງິນຂອງປະເທດເຈົ້າພາບສາມາດເຮັດໃຫ້ທຶນ ແລະ ແຮງງານຂອງຕົນລາຄາຖືກກວ່າສໍາລັບນັກລົງທຶນຕ່າງປະເທດ. ນອກຈາກນັ້ນ, ທ່ານ ອາເດໂດຍິນໄດ້ຊີ້ແຈງວ່າ: ການອັດຕາແລກປ່ຽນເງິນຕາ ແມ່ນມີຄວາມສໍາພັນໄປໃນທິດທາງກົງກັນຂ້າມກັນ ຖ້າຕົວປ່ຽນອັນໃດໜຶ່ງເພີ່ມຂຶ້ນ ຈະສົ່ງຜົນຕໍ່

ກັບຕົວປ່ຽນອີກອັນຫຼຸດລົງ (Adedoyin, 2012) ແລະ ຖ້າມີການເໜັງຕີງຂອງອັດຕາແລກປ່ຽນທີ່ຮຸນແຮງຂຶ້ນ ມັນສາມາດກາຍເປັນອຸປະສັກຂອງການລົງທຶນໃນບາງຂະແໜງການ ຫຼື ອາດຈະສົ່ງຜົນກະທົບອັນໃຫຍ່ຫຼວງຕໍ່ການລົງທຶນພາຍໃນໂດຍລວມ (Bryant et al., 2000). ສໍາລັບດັດຊະນີຜູ້ບໍລິໂພກ (CPI) ແມ່ນສົ່ງຜົນໄລຍະຍາວມີຄ່າເປັນລົບ (-) ຫຼື ສໍາພັນໃນທິດທາງກົງກັນຂ້າມດ້ວຍລະດັບຄວາມເຊື່ອໝັ້ນ 90%. ອີງຕາມບົດລາຍງານຂອງທະນາຄານໂລກໄດ້ວິເຄາະຄວາມສໍາພັນລະຫວ່າງດັດຊະນີລາຄາຜູ້ບໍລິໂພກ (CPI) ແລະ ການລົງທຶນໂດຍກົງຈາກຕ່າງປະເທດ (FDI) ແມ່ນມີຜົນກະທົບເຊິ່ງກັນ ແລະ ກັນ (Worldbank, 2023).

ການສຶກສາ ຜົນກະທົບໄລຍະສັ້ນຂອງ ອັດຕາແລກປ່ຽນ (ExR) ແລະ ດັດຊະນີລາຄາຜູ້ບໍລິໂພກ (CPI) ແມ່ນບໍ່ສາມາດອະທິບາຍການປ່ຽນແປງຂອງ ລວມຍອດຜະລິດຕະພັນພາຍໃນ (GDP) ໝາຍຄວາມວ່າບັນດາຕົວປ່ຽນ ບໍ່ມີການປັບຕົວໃນໄລຍະສັ້ນ ເພື່ອເຂົ້າສູ່ຄວາມສົມດຸນໃນໄລຍະຍາວ. ການເສື່ອມລາຄາຂອງເງິນກີບເຮັດໃຫ້ການນໍາເຂົ້າແພງຂຶ້ນ ລວມທັງສິນຄ້າທີ່ຈໍາເປັນເຊັ່ນ: ນໍ້າມັນ ແລະ ອາຫານ. ສິ່ງເຫຼົ່ານີ້ສາມາດນໍາໄປສູ່ການເພີ່ມຂຶ້ນຂອງລາຄາພາຍໃນປະເທດ (ອັດຕາເງິນເຟີ້) ໃນໄລຍະສັ້ນ, ເຊິ່ງສາມາດສົ່ງຜົນຕໍ່ການໃຊ້ຈ່າຍຂອງຜູ້ບໍລິໂພກ ແລະ ອາດຈະຫຼຸດລົງການເຕີບໂຕຂອງ GDP (East Asia Forum, 2023). ສໍາລັບການພົວພັນລະຫວ່າງ ດັດຊະນີລາຄາຜູ້ບໍລິໂພກ (CPI) ແລະ ລວມຍອດຜະລິດຕະພັນພາຍໃນ (GDP) ເນື່ອງຈາກດັດຊະນີລາຄາຜູ້ບໍລິໂພກ (CPI) ມີເພີ່ມຂຶ້ນຢ່າງໄວວາ (ຫຼື ອັດຕາເງິນເຟີ້ສູງ) ສົ່ງຜົນໃຫ້ ເມື່ອລາຄາເພີ່ມຂຶ້ນໄວກວ່າລາຍໄດ້, ຜູ້ບໍລິໂພກມີກໍາລັງການຊື້ໜ້ອຍລົງ, ເຮັດໃຫ້ຄວາມຕ້ອງການຂອງສິນຄ້າ ແລະ ການບໍລິການຫຼຸດລົງ (International Monetary Fund , 2023). ສໍາລັບໄລຍະສັ້ນ ອັດຕາແລກປ່ຽນ (ExR) ສາມາດອະທິບາຍການປ່ຽນແປງຂອງ ມູນຄ່າການລົງທຶນໂດຍກົງຈາກຕ່າງປະເທດ (FDI). ດັດຊະນີລາຄາຜູ້ບໍລິໂພກ (CPI)

ແມ່ນບໍ່ສາມາດອະທິບາຍການປ່ຽນແປງຂອງ ມູນຄ່າການລົງທຶນໂດຍກົງຈາກຕ່າງປະເທດ (FDI) ໃນໄລຍະສັ້ນຢ່າງມີຄວາມສໍາຄັນທາງສະຖິຕິ ໂດຍການສຶກສາຂອງ Soungkitboun (2021) ໄດ້ຊີ້ເຫັນວ່າດັດຊະນີລາຄາຜູ້ບໍລິໂພກມີຄວາມສໍາພັນໃນທິດທາງດຽວກັນກັບການລົງທຶນໂດຍກົງຈາກຕ່າງປະເທດ ດ້ວຍລະດັບຄວາມເຊື່ອໝັ້ນທາງສະຖິຕິ 0.01 (Soungkitboun, 2021).

5. ສະຫຼຸບ

ຜົນການສຶກສາການເໜັງຕີງຂອງອັດຕາແລກປ່ຽນສະກຸນເງິນກີບຕໍ່ສະກຸນເງິນໂດລາສະຫະລັດ ໃນໄລຍະປີ 2014-2022 ທີ່ຜ່ານ ມີການເໜັງຕີງເພີ່ມຂຶ້ນໃນທຸກປີ, ເປັນຕົ້ນແມ່ນ ພາຍຫຼັງປີ 2016 ໄດ້ປະເຊີນກັບຂໍ້ຫຍຸ້ງຍາກຫຼາຍດ້ານ ເປັນຕົ້ນແມ່ນ ສະພາບການຂາດດຸນການຄ້າທີ່ເພີ່ມຂຶ້ນເຖິງ 97% ເມື່ອທຽບກັບປີທີ່ຜ່ານມາ ແລະ ການເໜັງຕີງຂອງອັດຕາແລກປ່ຽນເງິນກີບ/ໂດລາເພີ່ມຂຶ້ນທຸກປີໜຶ່ງໃນບັນຫາຕົ້ນຕໍແມ່ນຄວາມອ່ອນໄຫວຕໍ່ກັບອັດຕາເງິນເຟີ້ຍ້ອນປັດໄຈເສດຖະກິດຕ່າງໆ ແລະ ນະໂຍບາຍຂອງລັດຖະບານ. ອັດຕາເງິນເຟີ້ນີ້ມັກຈະເຮັດໃຫ້ການປະເມີນຄ່າເງິນກີບທຽບກັບສະກຸນເງິນທີ່ແຂງຄ່າຄືເງິນໂດລາສະຫະລັດ, ເຊິ່ງເຮັດໃຫ້ອັດຕາແລກປ່ຽນຫຼຸດລົງ. ນອກຈາກນັ້ນ, ສະພາບຄ່ອງຂອງເງິນກີບໃນຕະຫຼາດສາກົນ ເງິນກີບສາມາດແລກປ່ຽນໄດ້ຍາກໃນບາງບ່ອນ, ເນື່ອງຈາກຄວາມຕ້ອງການເງິນກີບມີຈໍາກັດ ແລະ ເປັນທີ່ຕ້ອງການໜ້ອຍໃນຕະຫຼາດເງິນຂອງໂລກ, ໃນບາງກໍລະນີ ອັດຕາແລກປ່ຽນມີຄວາມແຕກຕ່າງກັນຢ່າງຫຼວງຫຼາຍລະຫວ່າງອັດຕາແລກປ່ຽນຢ່າງເປັນທາງການ ແລະ ອັດຕາຕະຫຼາດມືດ ນີ້ສາມາດເປັນປັດໄຈທີ່ສົ່ງຜົນໃຫ້ພາກລັດຖະບານ ການຄວບຄຸມເງິນຕາໄດ້ຍາກ.

ຜົນການສຶກສາການດັດຊະນີລາຄາຜູ້ບໍລິໂພກຈະສັງເກດເຫັນວ່າ ດັດຊະນີລາຄາຜູ້ບໍລິໂພກມີການປ່ຽນແປງ, ເໜັງຕີງເພີ່ມຂຶ້ນ ແລະ ຫຼຸດລົງໃນແຕ່ລະປີ. ປີ 2016 ຫາ 2022 ທີ່ ແບ່ງອອກເປັນ 12 ໝວດໝູ່ ເຊິ່ງປະກອບດ້ວຍ: ໝວດອາຫານ ແລະ ເຄື່ອງດື່ມບໍ່ແມ່ນທາດເຫຼົ້າ, ໝວດເຫຼົ້າ

ແລະ ຢາສຸບ, ໝວດເຄື່ອງນຸ່ງຫົ່ມ ແລະ ເກີບ, ໝວດທີ່ຢູ່ອາໄສ, ນໍ້າປະປາ, ໄຟຟ້າ ແລະ ເຊື້ອເພີງ, ໝວດເຄື່ອງໃຊ້ໃນເຮືອນ, ໝວດການຮັກສາສຸຂະພາບ, ໝວດຄົມມະນາຄົມ-ຂົນສົ່ງ, ໝວດໄປສະນີ ແລະ ໂທລະຄົມມະນາຄົມ, ໝວດບັນເທີງ ແລະ ການພັກຜ່ອນ, ໝວດການສຶກສາ, ໝວດຮ້ານອາຫານ, ໝວດສິນຄ້າ ແລະ ບໍລິການອື່ນໆ. ໃນປີ 2016 ປະກອບມີບັນດາໝວດໝູ່ທີ່ມີການປ່ຽນແປງດັດຊະນີລາຄາຜູ້ບໍລິໂພກ ສູງກວ່າໝູ່ແມ່ນ ໝວດທີ່ຢູ່ອາໄສ ແລະ ນໍ້າປະປາ, ປີ 2017 ແມ່ນໝວດຄົມມະນາຄົມ-ຂົນສົ່ງ, ປີ 2018 ແມ່ນ ໝວດເຄື່ອງນຸ່ງຫົ່ມ ແລະ ເກີບ, ປີ 2019 ແມ່ນໝວດອາຫານ ແລະ ເຄື່ອງດື່ມບໍ່ແມ່ນທາດເຫຼົ້າ, ປີ 2020 ແມ່ນໝວດອາຫານ ແລະ ເຄື່ອງດື່ມບໍ່ແມ່ນທາດເຫຼົ້າ, ປີ 2021 ແມ່ນໝວດສິນຄ້າ ແລະ ບໍລິການອື່ນໆ, ປີ 2022 ແມ່ນໝວດຄົມມະນາຄົມ-ຂົນສົ່ງ.

ຜົນການສຶກສາບັນດາຕົວປ່ຽນອັດຕາແລກປ່ຽນ (ExR) ແລະ ດັດຊະນີລາຄາຜູ້ບໍລິໂພກ (CPI) ສົ່ງຜົນກະທົບຕໍ່ກັບປັດໄຈເສດຖະກິດມະຫາພາກ ເມື່ອດໍາເນີນການທົດສອບຜົນກະທົບໄລຍະສັ້ນ ແລະ ຜົນກະທົບໄລຍະຍາວໂດຍພິຈາລະນາແຕ່ລະປັດໄຈເສດຖະກິດເຫັນວ່າ ໄລຍະຍາວອັດຕາແລກປ່ຽນ (ExR) ແລະ ດັດຊະນີລາຄາຜູ້ບໍລິໂພກ (CPI) ສົ່ງຜົນກະທົບຕໍ່ກັບລວມຍອດຜະລິດຕະພັນພາຍໃນ (GDP) ຂອງ ສປປ ລາວ ໃນທິດທາງກົງກັນຂ້າມກັນ. ໃນໄລຍະສັ້ນເຫັນວ່າອັດຕາແລກປ່ຽນ (ExR) ແລະ ດັດຊະນີລາຄາຜູ້ບໍລິໂພກ (CPI) ແມ່ນບໍ່ສາມາດອະທິບາຍການປ່ຽນແປງຂອງ ລວມຍອດຜະລິດຕະພັນພາຍໃນ (GDP) ໃນໄລຍະສັ້ນຢ່າງມີຄວາມສໍາຄັນທາງສະຖິຕິ. ໝາຍຄວາມວ່າບັນດາຕົວປ່ຽນ ບໍ່ມີການປັບຕົວໃນໄລຍະສັ້ນ ເພື່ອເຂົ້າສູ່ຄວາມສົມດຸນໃນໄລຍະຍາວ. ຜົນກະທົບໄລຍະສັ້ນ ແລະ ຜົນກະທົບໄລຍະຍາວເຫັນວ່າ ໄລຍະຍາວອັດຕາແລກປ່ຽນ (ExR) ບໍ່ສົ່ງຜົນກະທົບຕໍ່ກັບການລົງທຶນໂດຍກົງຈາກຕ່າງປະເທດ (FDI) ຂອງ ສປປ ລາວ. ສ່ວນດັດຊະນີລາຄາຜູ້ບໍລິໂພກ (CPI) ສົ່ງຜົນກະທົບຕໍ່ກັບການລົງທຶນໂດຍກົງຈາກຕ່າງປະເທດ (FDI) ຂອງ

ສປປ ລາວ. ສໍາລັບໄລຍະສັ້ນ ອັດຕາແລກປ່ຽນ (ExR) ແລະ ດັດຊະນີລາຄາຜູ້ບໍລິໂພກ (CPI) ແມ່ນບໍ່ສາມາດ ອະທິບາຍການປ່ຽນແປງຂອງ ມູນຄ່າການລົງທຶນໂດຍກົງ ຈາກຕ່າງປະເທດ (FDI) ໃນໄລຍະສັ້ນຢ່າງມີຄວາມສໍາຄັນ ທາງສະຖິຕິ. ເມື່ອດໍາເນີນການທົດສອບຜົນກະທົບໄລຍະ ສັ້ນ.

ຜ່ານການສຶກສາຄົ້ນຄວ້າ, ສາມາດຖອດຖອນ ບົດຮຽນ ແລະ ມີຂໍ້ສະເໜີຕໍ່ອົງການຈັດຕັ້ງລັດ ກະຊວງອຸດ ສະຫະກໍາ ແລະ ການຄ້າ ຄວນສ້າງຄັງຮັກເພື່ອຮັກສາ ສະຖຽນລະພາບຂອງລາຄານໍ້າມັນຢູ່ ສປປ ລາວ ເພື່ອເປັນ ການອຸດໜູນໃຫ້ ແກ່ບັນດາວິສາຫະກິດນໍາເຂົ້າ ແລະ ສົ່ງ ອອກນໍ້າມັນ ເພື່ອບໍ່ໃຫ້ລາຄານໍ້າມັນເໜັງຕີງແຮງຕາມລາຄາ ນໍ້າມັນ ຕະຫຼາດໂລກ. ສະເໜີຕໍ່ກັບທະນາຄານແຫ່ງ ສປປ ລາວ ອາດຈະພິຈາລະນາດໍາເນີນນະໂຍບາຍເງິນຕາດັ່ງນີ້: 1) ດໍາເນີນນະໂຍບາຍເງິນຕາແບບປະສົມປະສານ ໃນທິດທາງ ທີ່ຮັດກຸມກວ່າເກົ່າ ໂດຍຖືເອົາ ການຮັກສາສະຖຽນລະພາບ ດ້ານເງິນຕາ-ສະຖຽນລະພາບທາງດ້ານລາຄາເປັນຫຼັກດ້ວຍ ການສືບຕໍ່ພັດທະນາ ແລະ ນໍາໃຊ້ເຄື່ອງມືນະໂຍບາຍເງິນຕາ ແບບທາງອ້ອມ ໃຫ້ມີປະສິດທິຜົນຫຼາຍຂຶ້ນ. 2) ຄຸ້ມຄອງ ການແລກປ່ຽນເງິນຕາ ໃຫ້ໄປຕາມກົນໄກຕະຫຼາດທີ່ມີການ ຄຸ້ມຄອງຂອງລັດຢ່າງມີປະສິດທິຜົນ ດ້ວຍການ ສືບຕໍ່ ປະຕິບັດນະໂຍບາຍອັດຕາແລກປ່ຽນຕາມກົນໄກຕະຫຼາດທີ່ ມີການຄຸ້ມຄອງຂອງລັດ. 3) ສ້າງຄວາມເຂັ້ມແຂງໃຫ້ຖານະ ເງິນຕາຕ່າງປະເທດ ດ້ວຍການ ສ້າງນິຕິກຳລຸ່ມກົດໝາຍຄຸ້ມ ຄອງເງິນຕາຕ່າງປະເທດ (ສະບັບປັບປຸງ) ໃຫ້ມີປະສິດທິຜົນ , ໃນນັ້ນ, ສຸມໃສ່ການຄຸ້ມຄອງເງິນຕາຕ່າງປະເທດຈາກການ ສົ່ງອອກ, ການນໍາເຂົ້າ, ການລົງທຶນ, ສ້າງກົນໄກ-ລະບົບ ຕິດຕາມກວດກາກະແສເງິນຕາໃຫ້ສາມາດແລກປ່ຽນຂໍ້ມູນ ຂ່າວສານໄດ້ທັນສະພາບລະຫວ່າງຂະແໜງການກ່ຽວຂ້ອງ.

6. ຂໍ້ຂັດແຍ່ງ

ຂ້າພະເຈົ້າໃນນາມຜູ້ຄົ້ນຄວ້າວິທະຍາສາດ ຂໍ ປະຕິບາຍຕົນວ່າ ຂໍ້ມູນທັງໝົດທີ່ມີໃນບົດຄວາມວິຊາການ ດັ່ງກ່າວນີ້ ແມ່ນບໍ່ມີຂໍ້ຂັດແຍ່ງທາງຜົນປະໂຫຍດກັບ

ພາກສ່ວນໃດ ແລະ ບໍ່ໄດ້ເອື້ອປະໂຫຍດໃຫ້ກັບພາກສ່ວນ ໃດພາກສ່ວນໜຶ່ງ, ກໍລະນີມີການລະເມີດ ໃນຮູບການໃດ ໜຶ່ງ ຂ້າພະເຈົ້າມີຄວາມຍິນດີ ທີ່ຈະຮັບຜິດຊອບແຕ່ພຽງຜູ້ ດຽວ.

7. ເອກະສານອ້າງອີງ

Adedoyin, A. A. (2012). Exchange rates and foreign direct investment: Evidence for Sub-Saharan Africa. *Journal of African Development, 14*(2), 147-162.

Bank of the Lao PDR. (2022). *Annual Economic Report 2022*. [Data set]. GOV.LA. https://www.bol.gov.la/fileupload/23-06-2023_1687511381.pdf

Bank of the Lao PDR. (2023). *Exchange rates throughout the system for the year 1991-2022*. [Data set]. GOV.LA. https://www.bol.gov.la/exchang_rate_all

Bryant, R. C., Hooper, P., & Mathieson, D. J. (2000). IV foreign direct investment and the exchange rate. *Journal of International Economics, 51*(1), 127-155. <https://downloads.hindawi.com/journals/mpe/2021/7280879.pdf>

Corporate Finance Institute. (2023, January 12). *Exchange Rate*. Retrive from: <https://corporatefinanceinstitute.com/resources/economics/exchange-rate/>

East Asia Forum. (2023, February 1). *Laos must address rising inflation in 2023*. Retrive from: <https://eastasiaforum.org/category/countries/laos/>

Goldberg, L. S. (1993). Exchange rates and foreign direct investment: A literature review. *The World Bank Research Observer, 8*(3), 151-176.

International Monetary Fund. (2023). *Lao People's Democratic Republic: 2023 Article IV Consultation-Press Release: Statement by the Executive Director for Lao PDR, 2023*(171), By IMF Staff Country Reports.

Jason, F. (2023, February 1). *Consumer price Index (CPI) explained*. Investopedia.

Retrive from:

<https://www.investopedia.com/terms/c/consumerpriceindex.asp>

National Statistics Center. (2022). *Lao PDR inflation report*. [Data set]. GOV.LA.

Retrive from: <https://laosis.lsb.gov.la>

National Statistics Center. (2023). *Annual economic statistics 1991-2022* [Data set].

GOV.LA. Retrive from:

<https://laosis.lsb.gov.la>

Silakoun, D. (2023). *Relation of inflation between oil price, exchange rate and gold price, a case study in Lao PDR* [Unpublished master's dissertation]. National University, Faculty of economics and Management.

SIPHANTHONG, B., CHITTAPHONE, N., SENGDARA, C., KEODOUANGKHAM, P., & PHIMPHISANE, T. (2022). The Impact of exchange rates on macroeconomic factors in Lao PDR from 2012-2021, *Souphanouvong University Journal of Multidisciplinary Research and Development*, 8(2), 234-245.

Soungkitboun, PH. (2021). *Factors affecting foreign direct investment in Thailand. Independent research. Department of Business Economics*. [Unpublished Master's dissertation]. University of the Thai Chamber of Commerce(UTCC).

Srithilat, K., & Sun, G. (2017). The impact of monetary policy on economic development. The impact of monetary policy on economic development: evidence from Lao PDR. *Global Journals Inc*, 17(2), 9-15.

World Bank. (2023, February 1). *Lao PDR Economic Monitor*. Retrive from: <https://www.worldbank.org/en/country/lao/publication/lao-pdr-economic-updates>

Xaiphouboun, L. (2023). *The relationship between economic variables and inflation in Lao PDR between 1990-2021*, [Unpublished master's dissertation]. National University, Faculty of Economics and Business Administration.